

فرمانده در سایه

مروری بر زندگی و شهادت حاج عماد مغنیه

گردآوری و ترجمه: وحید خضاب

www.ketab.ir

تقدیمی کوچک به

همسرم؛

تجسم صبوری و سازگاری

وحید

www.Ketab.ir

.. فهرست ..

۱۱	.. مقدمه مترجم ..
۱۷	.. فصل ۱ .. زندگی عماد، چند تصویر از یک تلاطم پر از آرامش ..
۱۸	بخش اول عماد، از ۱۹۶۲ تا ۲۰۰۸ ..
۱۸	۱۹۶۲: تولد ..
۱۹	۱۹۷۲: مسجد و آغاز حرکت ..
۲۰	۱۹۷۵: ذاتا فرمانده! ..
۲۲	۱۹۷۷: فلسطین؛ مستضعفین در مقابل مستکبرین ..
۲۲	۱۹۷۸: خلق بینش؛ اسرائیل شرم‌مطلق است ..
۲۴	۱۹۷۹: عماد انقلابی ..
۲۵	۱۹۸۲: اولین میدان ..
۲۸	۱۹۸۳: وقتی عماد به چشم می‌آید! ..
۲۹	۱۹۸۴: خیزش جنوبی‌ها ..
۳۰	۱۹۸۵: تشکیل اولین هسته امنیتی ..
۳۲	۱۹۸۶-۱۹۸۷: قسم به آن ده سال ..
۳۴	۱۹۸۸-۱۹۸۹: از قدس تا کفرکلا ..

- ۱۹۹۲: خون سید عباس ۳۵
- ۱۹۹۳: قواعد نبرد را حزب الله تعیین می کند ۳۶
- ۱۹۹۴: جنگ غیرعلنی ۳۹
- ۱۹۹۶: کاتوشاهای مقاومت بر سر شهرک نشین ها ۳۹
- ۱۹۹۷: انصاریه؛ نماد پختگی تجربیات ۴۱
- ۱۹۹۹: تنظیم آهنگ نبرد به دست عماد ۴۲
- ۲۰۰۰: روز حاج رضوان ۴۴
- ۲۰۰۰ - ۲۰۰۶: در انتظار جنگ پیش رو ۴۸
- ۲۰۰۶: جنگ ۳۳ روزه؛ سادگی در مقابل پیچیدگی ۵۲
- ۲۰۰۶ - ۲۰۰۸: تثبیت معادله بازدارندگی ۵۵
- ۲۰۰۸: شهید شد و در ما به دنیا آمد ۵۶
- بخش ۲ برش هایی از یک زندگی** ۵۸
- پیروز می شویم چون ابتکار داریم ۶۱
- فرمانده مهربان ۶۳
- نیروی «مخفی بودن» ۶۶
- مذاکرات تبادل اسرا ۶۹
- شهادت در سجده ۷۱
- فصل ۲ .. عماد و فلسطین** ۷۳
- بخش ۱ آغازین فعالیت های «حاج فلسطین»** ۷۴
- به دنبال جایی برای فعالیت ۷۵
- عماد در «فتح» ۷۷
- عماد و سلامه ۷۷
- آغازین فعالیت های امنیتی ۸۱
- آشنایی با اسلام گراها ۸۳

- ۸۶ «مختار» و آیت الله فضل الله
- ۸۷ ماشین های سید
- ۸۸ روز قدس

بخش ۲ «فرصت» لشگرکشی اسرائیل به لبنان؛ از سازمان آزادیبخش فلسطین به

- ۸۹ مقاومت اسلامی
- ۸۹..... لشگرکشی اسرائیل به لبنان و محاصره بیروت
- ۹۱ خروج گروه های فلسطینی از لبنان
- ۹۲ نبرد «الغیبری»
- ۹۴ هسته های تشکیل «مقاومت اسلامی»
- ۹۵ «آغازگر دوران شهادت طلبان»
- ۹۷ دوباره در کنار عرفات

بخش ۳ مغنیه و سلامه؛ اسلو تهدید است، آن را تبدیل به فرصت کنیم

- ۹۹ تمایل عرفات به سازش و تلاش مغنیه برای تغییر نظر او
- ۱۰۲ تلاش مغنیه برای کنترل پیامدهای اسلو
- ۱۰۴ از سرگیری روابط با عرفات
- ۱۰۵ زمینه سازی برای انتفاضه دوم
- ۱۰۷ شهادت خضر سلامه

بخش ۴ انتفاضه دوم؛ پیام عماد و سلاح هایش در فلسطین

- ۱۱۰ جهاد جبریل و زمینه سازی انتفاضه
- ۱۱۱ انتفاضه
- ۱۱۳ مسلحانه کردن انتفاضه
- ۱۱۴ حماس و جهاد
- ۱۱۶ «خبرنگار کانادایی»، فرمانده نظامی حزب الله
- ۱۱۸ کوتاهی امنیتی نیروهای فتح
- ۱۱۹ مرگ عرفات

.. فصل ۳ .. عماد و ایران ۱۲۱

.. فصل ۴ .. از چشم دشمن؛ مغنیه در رسانه‌های غربی؛ تروریست اسطوره‌ای!

..... ۱۳۱

..... ۱۳۲ فهرست بلندبالای اتهامات

..... ۱۳۴ تروریست اسطوره‌ای!

..... ۱۳۵ «فعال، تا روز مرگ»

..... ۱۳۶ پس از ترور

..... ۱۳۷ میراث مغنیه در حزب الله

..... ۱۳۸ چرا مغنیه کشته شد؟

..... ۱۴۰ ۴۰۰۰ سرباز، به دنبال مغنیه در دریا!

.. فصل ۵ .. عماد و شهادت ۱۴۳

..... ۱۴۴ بخش ۱ روایت صهیونیست‌ها از ترور عماد

..... ۱۵۸ بخش ۲ روایت جبهه مقاومت از نحوه شهادت حاج رضوان

..... ۱۵۸ حضور در دمشق و سستی امنیتی

..... ۱۵۹ عملیات ترور

..... ۱۶۰ آمادگی اطلاعاتی

..... ۱۶۲ تهیه مقدمات لجستیک

..... ۱۶۳ روز اجرا

..... ۱۶۵ فعالیت‌های موساد در سوریه

..... ۱۶۷ بخش ۳ آخرین روز حاج عماد در کنار خانواده

.. تصاویر ۱۷۱

..... ۱۸۱ فهرست اعلام

.. مقدمه مترجم ..

اگر با نگاهی منصفانه و دقیق به تاریخ مقاومت اسلامی معاصر نگاه کنیم و بخواهیم اثرگذارترین فرمانده مقاومت را (مجموعاً از همه جهات) انتخاب کنیم، طبیعتاً درست‌ترین گزینه، شهید عماد مغنیه (حاج رضوان) خواهد بود، کسی که ابعاد مختلف زندگانی جهادی او به قدری عمیق، اثربخش، تعیین‌کننده و مملو از نبوغ بوده که حقیقتاً انسان گاهی گمان می‌کند با افسانه روبروست، افسانه‌ای حقیقی و حقیقتی اسطوره‌ای.

با تمام اینها، انتظار می‌رفت که تا کنون دستکم صدها جلد کتاب درباره این مرد بزرگ به بازار آمده باشد اما نگاهی به آثار تولید شده درباره حاج رضوان ما را با این حقیقت حیرت‌انگیز مواجه می‌کند که تا کنون درباره او (چه در کل جهان عرب و چه در ایران) تعداد بسیار معدودی کتاب تولید شده است.

همین مسئله، مرا به این فکر انداخت که هرچه سریع‌تر دست به عرضه کتابی درباره شیرمرد مقاومت بزنم. راه نخست، تولید اثری درباره او بود که گرچه از جهاتی اولویت داشت، اما زمان بر بودن آن و دسترسی نداشتن به منابع مکتوب یا اشخاصی که ضرورت مصاحبه به آنها به چشم می‌خورد (و

چه در لبنان، چه در ایران، چه در فلسطین و چه در عراق، در سطوح بالای نهادهای انقلابی و گروه‌های مقاومت قرار دارند) این هدف را از دسترس دور می‌کرد. راه دوم، ترجمه‌ اثری درباره‌ حاج رضوان بود. این کار هم با توجه به تولید آثار بسیار معدود درباره‌ او، و در دسترس نبودن کتابی که تصویری کامل و جذاب از ابعاد زندگی او به دست دهد، عملاً وافی به مقصود نبود. راه سومی که به نظر می‌رسید آن بود که از منابع مکتوب موجود درباره‌ حاج رضوان، اقدام به گزینش مطالبی کنم که در کنار هم، تصویری هرچند اجمالی از جنبه‌های مختلف زندگی جهادی او (یا به عبارت بهتر، «جنبه‌هایی» از زندگی جهادی او) به دست دهد. به این ترتیب بود که کتاب حاضر تولید شد.

در فصل اول سعی شده تصویری اجمالی از زندگی حاج رضوان عرضه شود تا خواننده وقتی در فصل‌های بعد با جزئیات برخی مقاطع روبرو می‌شود، تصویری کلی از زندگانی او در ذهن داشته باشد. بخش نخست این فصل، از سایت لبنانی «قاف» (که به صورت تخصصی درباره‌ حاج رضوان فعالیت می‌کند) گردآوری و ترجمه شده است. بخش دوم این فصل نیز حاصل ترجمه‌ گزارشی است به قلم هادی احمد، که در تاریخ ۱۲ فوریه ۲۰۱۶ در روزنامه‌ الاخبار لبنان منتشر شده است.^۱

فصل دوم به بحث ارتباط جهادی حاج رضوان با مسئله فلسطین و نقش مهم او در این عرصه می‌پردازد (که البته در لابلای آن، تصویر فعالیت‌های ضدصهیونیستی او در لبنان هم آشکار می‌شود). این فصل حاصل ترجمه‌

۱. چنانکه خواهید دید، بخش قابل توجهی از مطالب این کتاب، از روزنامه‌ الاخبار لبنان گرفته شده است. این روزنامه، در بین نشریات لبنانی، نزدیک‌ترین رسانه به حزب الله محسوب می‌شود و به همین جهت، همواره مطالب بکر و خواندنی درباره‌ مقاومت در آن یافت می‌شود و از حیث قابل اعتماد بودن مطالب نیز، با فاصله‌ بالایی، از دیگر نشریات لبنانی پیش است.

گزارش‌های قاسم. س. قاسم در روزنامه‌ی الاخبار است که طی پرونده‌ای در تاریخ ۱۲ فوریه ۲۰۱۸ در این روزنامه منتشر گردیده بود.

فصل سوم، گوشه‌ای از روابط نزدیک حاج رضوان با ایران و مسئولین ایرانی را به تصویر می‌کشد و ترجمه‌ی گزارشی است به قلم ایلی شلهوب که در تاریخ ۱۴ فوریه ۲۰۱۲ در روزنامه‌ی الاخبار منتشر گردیده بود.

فصل چهارم، ترجمه‌ای است از گزارش صباح ایوب و ایلی حنا در همان روزنامه که در تاریخ ۱۹ فوریه ۲۰۱۳ منتشر شده و به مرور تصویر عماد مغنیه در رسانه‌های دشمن می‌پردازد.

فصل پنجم را که به آخرین صحنه از زندگی سراسر عزت و جهاد عماد مغنیه مربوط می‌شود و شهادت او را به تصویر کشیده، سه بخش تشکیل می‌دهد. بخش نخست آن، که روایت صهیونیست‌ها از ترور حاج رضوان را ارائه کرده، ترجمه‌ی قسمتی از فصل ۳۴ کتاب «برخیز و تو زودتر او را بکش»^۱ است. این کتاب را رونین برگمن، روزنامه‌نگار و محقق برجسته صهیونیست نوشته است. برگمن در کتاب جنجالی خود، به بررسی ترورهای صهیونیست‌ها از دوران پیش از تأسیس رژیم صهیونیستی تا همین سال‌های اخیر و ترور دانشمندان هسته‌ای ایران پرداخته و برای نوشتن کتاب خود با چندده نفر از مسئولین سیاسی و امنیتی رژیم صهیونیستی و همچنین بسیاری از نیروهای امنیتی و عملیاتی این رژیم مصاحبه اختصاصی انجام داده است. گرچه به دلیل تعارض برخی از مطالب این کتاب با منافع رژیم صهیونیستی، کتاب در داخل این رژیم اجازه انتشار نیافت و در جایی دیگر منتشر شد، اما در هر حال نویسنده آن، شخصی است با تابعیت رژیم صهیونیستی و نمی‌توان سخنان او (و جنایتکارانی که

۱. Rise and Kill First, the Secret History of Israel's Targeted Assassinations, By Ronen Bergman, penguinrandomhouse, January ۲۰۱۸.

با آنها مصاحبه اختصاصی داشته) را با اعتماد خواند. با این وجود، مطالعه روایت آنها از کشتن کسی که در طول سال‌های طولانی، بزرگترین ضربات را بر پیکرشان وارد کرده بود، خالی از لطف نیست.

بخش دوم این فصل، روایت جریان مقاومت از ترور حاج رضوان را ارائه می‌کند و ترجمه گزارشی است که بدون ذکر نام نویسنده، در تاریخ ۱۹ فوریه ۲۰۱۳ در روزنامه‌ی الاخبار منتشر شده بود.

بخش سوم این فصل هم به قلم سردبیر روزنامه‌ی الاخبار، در همان شماره به چاپ رسیده بود.

اما در باب این ترجمه، نکاتی گفتنی است:

۱- چنانکه پیشتر ذکر شد، این کتاب قطعا «بهترین کتاب»، یا «اثر ایده‌آل» درباره‌ی حاج رضوان نیست و شخصیت والای او و گستره‌ی باورنکردنی فعالیت‌های جهادی‌اش چنان است که اگر سال‌های سال هم درباره‌ی آن نوشته شود (و کسانی که حاج رضوان را می‌شناختند، خاطراتشان از او و فعالیت‌هایش را قلمی کنند) هنوز جای کار باقی می‌ماند، اما در هر حال، با توجه به آثار موجود درباره‌ی حاج رضوان، این کتاب را هم می‌توان گام کوچکی در راستای شناختن و شناساندن ابرمرد جهادی معاصربه شمار آورد.

۲- در سراسر کتاب، تمامی آنچه در قلاب [] آمده و تمامی پاورقی‌ها (اگر تصریح به نام نویسنده نشده باشد) از مترجم است.

۳- در بخش‌هایی از کتاب، شاید در جزئیات بعضی موضوعات اختلاف به چشم بخورد یا آنچه در این کتاب آمده با برخی منابع دیگر تفاوت‌های جزئی داشته باشد. این مسئله طبیعی است، وقتی درصدد ارائه مطالب مختلفی درباره‌ی حاج رضوان هستیم که منابع مختلف، آنها را قلمی کرده‌اند، چنین مسئله‌ای دور از انتظار نخواهد بود. اما در هر حال، ضرورت

ارائه همه آنها وجود دارد تا بتوان با کنار هم قرار دادن آنها، و همچنین دیگر منابعی که بعدها منتشر خواهد شد، تصویر دقیق تری از موضوع پیدا کرد.

در خاتمه باید تشکر کنم از برادر دغدغه مند و گرامی ام، علی اصغر بهمن نیا، که قبول زحمت کرد و این کتاب را برادرانه مطالعه نمود و نکاتی را برای ذکر در پاورقی و بهتر شدن کتاب متذکر شد.

همچنین تشکر صمیمانه خود را از برادر بزرگتر و بزرگوارم جناب حمید خلیلی، مدیر متواضع نشر شهید کاظمی، ابراز می کنم، مردی که همچنان می توان در کنار او بوی مردان جهادگری چون عماد مغنیه و شهید کاظمی را استشمام کرد.

والحمد لله اولاً و آخراً

وحید خضاب

۱۵ مرداد ۱۳۹۸

قم، آشیانه آل محمد ﷺ